

2. Бааджи Н. А. Модернізація юридичної освіти в Україні: виклики, перспективи та роль у захисті прав людини. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2024 № 72. С.148–151.

3. Скакун С. Правове регулювання проходження стажування студентами вищих навчальних закладів та учнями професійно-технічних навчальних закладів. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. №2. С. 85–89.

4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015), ухвалені Міністерською конференцією в Єревані, 14–15 трав. 2015 р.
URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Final-Standards-and-Guidelines-UA201511_press_20151106.pdf.

5. Гусаріна Н. В. Дослідження результатів реформи освіти в умовах децентралізації в Україні. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2024. № 3 (29). С. 5–11.

Черненко О. В.,

аспірант кафедри публічного та міжнародного права,
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

Сучасний розвиток суспільства супроводжується постійним збільшенням обсягів побутових відходів, що зумовлює необхідність удосконалення механізмів публічного адміністрування у сфері поводження з відходами. В умовах євроінтеграційних процесів та реалізації принципів сталого розвитку особливого значення набуває формування ефективної системи управління побутовими відходами, яка повинна відповідати не лише екологічним стандартам, а й принципам рівності, доступності та соціальної справедливості.

Публічне адміністрування у сфері поводження з побутовими відходами охоплює систему правових, організаційних та управлінських заходів, спрямованих на забезпечення належного збору, транспортування, сортування, переробки та утилізації відходів. Водночас зазначена сфера безпосередньо пов'язана із забезпеченням рівних можливостей населення, оскільки доступ до безпечного довкілля, якісних комунальних послуг та екологічної інфраструктури є важливою складовою реалізації прав людини.

Водночас адміністративно-правове регулювання поводження з побутовими відходами в особливих умовах являє собою систему норм та процедур, які визначають організацію, управління та контроль за збором, обробкою, а також утилізацією та захороненням побутових відходів під час надзвичайних ситуацій, природних катастроф або в умовах військових конфліктів. Таке регулювання має на меті забезпечення безпеки населення, збереження навколишнього середовища та ефективне управління ресурсами в кризових ситуаціях та включає в себе законодавчі ініціативи, інструкції, а також механізми контролю за дотриманням екологічних стандартів у сфері управління відходами, з акцентом на адаптацію до специфічних умов та потреб, що виникають в результаті таких ситуацій [1, с. 129–130].

Власне відходами, відповідно до Закону України «Про управління відходами», є будь-які речовини, матеріали і предмети, яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися [2].

Варто зазначити, що в сучасних умовах питання поводження з побутовими відходами безпосередньо пов'язане із забезпеченням рівного доступу населення до безпечного довкілля та якісних комунальних послуг. Особливого значення це набуває щодо осіб з інвалідністю, людей похилого віку, мешканців сільських територій та інших соціально вразливих категорій населення, які нерідко стикаються з обмеженим доступом до екологічної інфраструктури та послуг у сфері управління відходами.

Водночас аналіз сучасного стану публічного адміністрування у сфері поводження з побутовими відходами свідчить про наявність низки проблем адміністративно-правового забезпечення рівних можливостей. Однією з таких

проблем є нерівномірний рівень розвитку системи управління відходами у різних регіонах України. У багатьох територіальних громадах відсутні належні умови для роздільного збору сміття, сортування та переробки відходів, що негативно впливає на реалізацію права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

Крім того, суттєвою проблемою залишається недостатня адаптація інфраструктури поводження з побутовими відходами до потреб маломобільних груп населення. Контейнерні майданчики та пункти збору відходів нерідко не відповідають вимогам безбар'єрності та доступності, що створює додаткові труднощі для осіб з інвалідністю та людей похилого віку під час користування відповідними послугами.

Окремої уваги, на наш погляд, потребує проблема екологічної нерівності, яка проявляється у нерівномірному розміщенні полігонів твердих побутових відходів, стихійних сміттєзвалищ та інших об'єктів поводження з відходами. Найчастіше негативний екологічний вплив таких об'єктів відчувають мешканці територій із недостатнім рівнем соціально-економічного розвитку, що, у свою чергу, суперечить принципам екологічної справедливості та рівності.

Разом з тим, у контексті євроінтеграційних процесів особливого значення набуває імплементація європейських стандартів екологічного врядування та розвитку інклюзивної системи управління побутовими відходами. Публічне адміністрування у цій сфері повинно базуватися на принципах прозорості, доступності, екологічної безпеки, безбар'єрності та рівного доступу всіх категорій населення до якісних комунальних послуг.

Таким чином, публічне адміністрування у сфері поводження з побутовими відходами є важливим інструментом забезпечення рівних можливостей та реалізації екологічних прав людини. Водночас ефективність відповідних механізмів значною мірою залежить від удосконалення адміністративно-правового регулювання, розвитку екологічної інфраструктури, належної діяльності органів публічної влади та впровадження сучасних стандартів інклюзивності й екологічної безпеки у сфері управління відходами.

Список використаних джерел

1. Черненко О. В., Замрига А. В. Адміністративно-правове регулювання поводження з побутовими відходами в особливих умовах. *Київський часопис права*, (3). 2024. С. 125–130. URL: <https://www.kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/view/498/485>
2. Про управління відходами: Закон України від 20 червня 2022 р. № 2320-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text> (дата звернення: 05.05.2026).

Чорна В. Г.,

д.ю.н., професор, професор кафедри публічного та міжнародного права,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ГЕНДЕРНА ІНКЛЮЗИВНІСТЬ ЯК КРИТЕРІЙ ОНОВЛЕННЯ ЗВІТНОСТІ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

У сучасних умовах європейської інтеграції України звітність зі сталого розвитку поступово трансформується з добровільного інструменту корпоративної репутації у правовий, управлінський та комунікаційний механізм оцінки відповідальності бізнесу й публічного сектору. Її зміст уже не може обмежуватися лише екологічними показниками або загальними деклараціями про соціальну відповідальність. Відповідно до Порядку денного ООН до 2030 року, сталий розвиток передбачає інтеграцію економічного, соціального та екологічного вимірів, а принцип «нікого не залишити осторонь» є базовою умовою досягнення Цілей сталого розвитку [1]. У цьому контексті гендерна інклюзивність має розглядатися як один із ключових критеріїв оновлення звітності зі сталого розвитку.

Гендерна рівність безпосередньо закріплена у Цілі сталого розвитку 5, яка спрямована на досягнення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків, розширення